

IZZIVI ZA IZOBRAŽEVANJE BEGUNCEV V SLOVENIJI

Franci Zlatar, Slovenska filantropija

- pretihotapljeni, v upanju da se bodo izognili vojniam, pegananju, stanju splošnega nasilja, revščini itd.,
- travmatizirani zaradi razmer v izvorni državi in na poti,
- izgubili so svojo podporno socialno mrežo,
- počutijo se negotovo in osamljeno,
- nova dežela jim je tuja, v njej so pogosto potisnjeni na rob družbe,
- težko se znajdejo v novi skupnosti,
- soočajo se z slabim položajem na področju zdravstvenega varstva, izobraževanja, zaposlovanja, nastanitve itd.,
- njihove zgodbe so polne diskriminacij in zlorab.

Begunec / begunka

Oseba, ki je zaradi utemeljenega strahu pred preganjanjem zaradi rase, vere, narodne pripadnosti, pripadnosti določeni družbeni skupini ali določenemu političnemu prepričanju, zunaj države, katere državljan je, in ne more ali zaradi strahu noče uživati varstva te države.

Statistični podatki

Število prosilcev za mednarodno zaščito:

- 2016: 1308,
- 2017: 1476.

Število priznanih statusov mednarodne zaščite:

- 2016: 170,
- 2017: 152.

Trenutno število prosilcev za mednarodno zaščito (31. januar 2018): 268.

Države izvora (trenutno): Alžirija, Turčija, Iran, Afganistan, Eritreja, Maroko, Pakistan.

Integracija

Za pojmovanje procesov vključevanja migrantov v novo družbeno okolje se danes najpogosteje uporablja izraz **INTEGRACIJA**.

INTEGRACIJA JE ...

dvosmerni proces prilagajanja s strani migrantov kot tudi s strani družbe sprejemnice na številnih ravneh, predvsem na ekonomski, socialni, kulturni, verski, politični.

Dimenzije integracije

- **pravna:** izenačenje pravnega statusa s statusom državljanov,
- **poselitvena in bivanjska:** možnost naselitve na katerem koli kraju pod enakimi pogoji kot ostali prebivalci,
- **socialno-ekonomska:** enake možnosti vseh skupin prebivalstva glede zaposlitve, socialno-ekonomskega statusa, dohodkov, koriščenja socialnih storitev itd.,
- **integracija na področju izobraževanja:** enakopraven dostop do izobraževalnih inštitucij.

Dimenzije integracije

- **kulturna:** spoznavanje drugih kultur in sprejemanje kulturnih vzorcev drugih etičnih skupin, hkrati pa ponotranjenje novih vrednot, norm in vedenjskih vzorcev,
- **politična:** vključenost v procese političnega odločanja,
- **družbena:** socialni stiki z okolico, ki niso omejeni na eno etnično skupino,
- **identifikacijska:** občutek pripadnosti družbi (državi), v katero se migranti priselijo.

Elementi celostne integracijske politike

- nastanitev,
- izobraževanje,
- prepoznavanje znanj in priznavanje kvalifikacij,
- poklicno in visokošolsko izobraževanje,
- zaposlovanje,
- politična participacija.

Pravice prosilcev za mednarodno zaščito

Zaposlitev in delo: prosilec lahko opravlja delo, če je njegova istovetnost nesporno ugotovljena. Z delom lahko prične devet mesecev po vložitvi prošnje, če mu v tem času ni bila vročena odločitev pristojnega organa in te zamude ni mogoče pripisati prosilcu.

Izobraževanje: pravica do osnovnošolskega izobraževanja. Prav tako se prosilcem omogoči, mladoletnim prosilcem pa zagotovi dostop do izobraževanja na poklicnih in srednjih šolah pod pogoji, ki veljajo za državljane RS. Prav tako se pod takšnimi pogoji prosilcem omogoči dostop do visokošolskega in univerzitetnega izobraževanja.

Pravice prosilcev za mednarodno zaščito

Nastanitev: pravica do osnovne oskrbe v primeru nastanitve v azilnem domu ali njegovi izpostavi. Obsega nastanitev, prehrano, obleko in obutev in higienske potrebščine. Prosilci, ki so nastanjeni v azilnem domu in njegovi izpostavi in so brez lastnih sredstev za preživljanje, so upravičeni do mesečne žepnine, pri nastanitvi na zasebnem naslovu do finančne pomoči.

Zdravstveno varstvo: nujno medicinsko pomoč in nujni reševalni prevoz po odločitvi zdravnika ter pravico do nujne zobozdravstvene pomoči; nujno zdravljenje po odločitvi lečečega zdravnika; zdravstveno varstvo žensk: kontracepcijska sredstva, prekinitev nosečnosti, zdravstveno oskrbo v nosečnosti in ob porodu. Posebna komisija lahko odobri dodaten obseg za ranljivo osebo s posebnimi potrebami.

Pravice oseb z mednarodno zaščito

- informacije o statusu, pravicah in obveznostih oseb z mednarodno zaščito v Republiki Sloveniji,
- prebivanje v Republiki Sloveniji,
- prebivanje v nastanitvenih kapacitetah ministrstva,
- finančno nadomestilo za privatno namestitev,
- zdravstveno varstvo,
- socialno varstvo,
- izobraževanje,
- zaposlovanje in delo,
- podpora pri integraciji (podpora s strani svetovalcev za begunce tri leta po pridobitvi statusa, učenje slovenskega jezika 300 ur + 100 ur).

Izzivi pri vključevanju prosilcev za in oseb s priznano mednarodno zaščito

- postopek za priznanje mednarodne zaščite in nanj vezane pravice,
- življenjski pogoji, ki vplivajo na vključenost (getoizacija),
- dostop do zdravstvenega varstva,
- dostop do socialnega varstva,
- prevajanje in kulturna mediacija,
- nastanitvene možnosti,
- dostop do dela in zaposlovanja,
- razumevanje integracije, kulturne norme in vrednote,
- otroci brez spremstva,
- vprašanje nasilja,
- enakost spolov.

Izzivi na področju izobraževanja

- jezikovno izobraževanje (tečaji so pogosto neprilagojeni predznanju posameznika, opismenjevanje nepismenih v latinici),
- jezikovno izobraževanje za prosilce za mednarodno zaščito,
- begunci večinoma pridejo brez dokazil o predhodni izobrazbi,
- neprilagojeni programi poklicnega usposabljanja (združeno jezikovno in poklicno usposabljanje).

Pozitivni premiki

- orientacijski program za osebe priseljene v RS na podlagi letne kvote,
- usposabljanje na delovnem mestu za osebe s priznano mednarodno zaščito,
- novosti glede vključevanja beguncev v programe srednješolskega izobraževanja, višjega strokovnega izobraževanja in v visokošolske študijske programe - preizkus znanja v premeru nezmožnosti dokazovanja predhodne izobrazbe z dokumenti.

- **srednješolsko izobraževanje:** preizkus izvede Zavod RS za šolstvo, obsega preverjanje splošnega znanja iz družboslovnega področja, književnosti, umetnosti, humanistike, naravoslovne in matematične pismenosti ter sporazumevanja v angleškem jeziku.
- **višje strokovno izobraževanje in v visokošolski študijski programi:** preizkus izvede RIC, obsega pisno preverjanje znanja iz matematike ter pisno in ustno preverjanje znanja iz angleškega jezika.

- **pomen neformalnega izobraževanja**

Hvala za vašo pozornost!